

Tillgänglighetsinventering av Ålandsvägen 31

2026

Innehållsförteckning

Ålandsvägen 31.....	1
1.1 Målsättning med projektet	1
1.2 Bakgrund	2
1.3 Parkering	2
1.4 Orientering utomhus.....	3
1.5 Ramp och trappor utomhus	3
1.5.1 Trappor.....	5
1.6 Vägen till entrén	6
1.7 Entré.....	8
1.8 Orientering inomhus	9
1.9 Reception	10
2.1 Ramp inomhus	11
2.2 Hiss	12
2.3 Toaletter	13
2.4 Tillgänglig toalett.....	14
Befintlig tillgänglig toalett Skarpansvägen.....	16
2.5 Mötesrum	20
2.6 Slutsats	21
Kontaktuppgifter.....	22
Källor	22
Bilder	22

Ålandsvägen 31

1.1 Målsättning med projektet

”Ett Åland för alla” utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och följer både nationell lagstiftning och tillgänglighetsrekommendationer. Vårt mål är att sprida information så att alla människor ska kunna delta på lika villkor i samhället på lika villkor. För att göra en plats tillgänglig krävs det ibland bara små insatser och enkla anpassningar.

Vi tar hänsyn till olika aspekter av funktionsnedsättningar såsom rörelsehinder, syn- och hörselnedsättningar samt kognitiva funktionsnedsättningar. Vårt inkluderande perspektiv syftar till att omfatta så många människor som möjligt. Olika funktionsnedsättningar kräver olika lösningar och anpassningar.

Syftet är att kartlägga tillgängligheten på allmänna platser och identifiera vilka åtgärder som krävs för att förbättra tillgängligheten. Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att använda allmänna utrymmen och offentliga platser på samma villkor som andra.

1.2 Bakgrund

Funktionsrätt Åland har blivit kontaktad av berörda parter från KST¹ angående en kartläggning av deras kommande lokaler på Ålandsvägen 31, i samma byggnad som Alandia Försäkring Ab ligger idag.

Byggnaden ska renoveras för att bättre anpassa utrymmena till KST:s behov. De befintliga mötesrummen ska avskiljas med nya väggar och vissa rum görs mindre eftersom det behövs fler mötesrum än vad som finns nu.

KST:s nuvarande lokaler ligger på Skarpansvägen 30. I rapporten kommer vi att beskriva hur verksamheten fungerar innan flytten. Rapporten ska fungera som ett underlag som visar vad som är viktigt att tänka på, vilket innebär att den får ett annat upplägg än tidigare rapporter. Det kommer inte att finnas en lista på enkla och svåra åtgärder, utan våra rekommendationer kommer att presenteras under varje rubrik.

1.3 Parkering

Det finns ingen parkering för personer med särskilt tillstånd i nära anslutning till entrén på Ålandsvägen 31 i nuläget. En angöringsplats inom 10 meter från huvudentrén saknas också eftersom det finns trottoarer runt byggnaden.

Det finns planer på att ordna en parkering för personer med särskilt tillstånd på baksidan av byggnaden. Detta kommer att orsaka en stor omväg och en lång förflyttningsväg till entrén. KST är i kontakt med Mariehamns stad för att ordna en parkeringsplats närmare entrén.

Enligt våra rekommendationer ska parkeringsplatsen för personer med särskilt tillstånd finnas i nära anslutning till entrén, inom 10 meter. Detta för att undvika onödiga omvägar, minska risken för olyckor och underlätta för personer med hjulförsedda hjälpmedel att ta sig in genom entrén. Detta kan uppfyllas om det ordnas en parkering bredvid byggnaden vid Styrmansgatan.

Eftersom det inte finns en befintlig parkering idag lyfter jag upp viktiga rekommendationer att ta hänsyn till när en parkering för personer med särskilt tillstånd konkretiseras. Markunderlaget ska vara jämnt, fast och halkfritt även när det blir halt eller blött. Det innebär även att det inte ska förekomma nivåskillnader eller sidolutningar.

Det ska finnas en markering på markunderlaget på själva parkeringsplatsen och den ska kompletteras med en skylt som har den internationella rullstolssymbolen. Kontrasterna mellan symbolen och bakgrunden ska vara tillräckligt höga för att skylten ska vara läsbar, en blå bakgrund och en vit symbol brukar vara vanlig.

Dimensionerna som parkeringsplatsen för personer med särskilt tillstånd ska uppfylla är minst 3,6 meter bred och minst fem meter lång. Om parkeringen är utmed gatan bör den vara 7 meter lång. Detta gör det möjligt att lasta ut ett hjulförsett hjälpmedel från bagaget.

¹ Kommunernas socialtjänst k.f.

Bild 1 Visar där det vore lämpligt med en parkering för personer med särskilt tillstånd.

1.4 Orientering utomhus

Det saknas ett visuellt och taktilt ledstråk som leder in till entrén. En ledfyr vid huvudingången underlättar orienteringen. En annan viktig aspekt är att det är tydligt skyltat vilken som är huvudentrén och att verksamhetens namn finns på byggnaden. Teckenstorlek och typsnitt ska vara lättläst och tillräckligt stora.

Markunderlaget består av kvadratiska markplattor och är jämnt, fast och halkfritt. Det finns inga glipor som överstiger 5 millimeter. Gångstråket som leder till entrén är tillräckligt brett och det finns ett fritt vändutrymme som är minst 150 centimeter i diameter. Det befintliga gångstråket leder direkt till entrén utan omvägar.

Vägen till entrén är fri från hinder, det finns inga sidolutningar och entrén är fri från trösklar. Före och efter rampen ska det finnas varningsmarkering som varnar för kommande nivåskillnad.

Belysningen är viktig, särskilt under vintertid. Den ska vara jämn och bländfri.

1.5 Ramp och trappor utomhus

Före rampens början och efter rampens slut finns det en vändyta som uppnår minst 150 centimeter. En större vändyta möjliggöra användning för personer med större elektriska hjulförsedda hjälpmedel.

Nivåskillnaden mellan marken och avsatsen är 1,19 meter, vilket inte är optimalt för rampens lutning. Nivåskillnaden är problematisk eftersom det finns en ramp på vardera sida om trappan som ansluter till trottoaren. Rampen bör vara så flack som möjligt och eftersom det saknas entrétak samt uppvärmning vid rampen, ska den inte luta mer än 5 procent utomhus.

Rampens lutning är 13,5°, vilket motsvarar en lutning på 24 procent. Detta leder till att rampen är svår att använda självständigt för personer med hjulförsedda hjälpmedel, vilket gör det svårt för personer att ta sig till byggnadens entré.

Rampen är fast och halkfri, den består av små rektangulära stenplattor som inte orsakar nivåskillnader. Före och efter rampen ska det finnas kontrastmarkering som varnar för kommande nivåskillnader, detta är särskilt viktigt eftersom lutningen är så hög.

För att komma till rampen och nyttja den krävs inga onödiga omvägar och det är möjligt att ta sig upp på båda ramperna beroende på vilket håll personen kommer.

Rampens bredd ska vara minst 130 centimeter, vilket den uppnår då den är 220 centimeter bred. Den här bredden möjliggör att personer med en utomhusrullstol kan använda rampen för att ta sig till entrén.

Bild 2 Visar den ena rampen som leder upp till entrén. Den andra rampen är utformad på samma sätt.

Det förekommer små sidolutningar på grund av materialet som använts till rampen. Längs rampens kanter ska det finnas ett avåkningsskydd som är minst 4 centimeter. Under kartläggningens tillfälle fanns det en ramp som är 45 centimeter hög, vilket kan utgöra snubbelrisk och en risk att ramla över kanten eftersom den är så hög men inte tillräckligt hög för att motverka risken att falla över kanten.

Det saknas ledstänger vid rampen, dessa ska finnas på två olika höjder. Ena ledstången ska vara på en höjd av 70 centimeter och den andra ledstången ska vara på en höjd av 90 centimeter. Ledstängerna bör börja 30 centimeter före rampen och fortsätta 30 centimeter efter rampens slut. Det ska vara möjligt att greppa tag om ledstången innan rampens början för att minimera utgörandet av snubbelrisk.

Det är viktigt att ledstängerna finns på båda sidor om rampen och att de kontrasterar väl mot sin omgivning. Orsaken till att de ska finnas på två olika höjder och på båda sidor om rampen är för att

det ska vara lättare att använda dem utifrån besökarens preferenser och behov. besökarens preferens och behov. De ska helst vara avrundade så att de är greppvänliga.

Bild 3 Visar huvudentrén med trappor och ramper.

1.5.1 Trappor

Det finns trappor i mitten och en ramp på vardera sida om trappan. Avsatsen som förbinder dem innan entrén har en tillräckligt stor vändyta som är minst 150 centimeter.

Det saknas kontrastmarkering vid trapporna som varnar besökaren för kommande nivåskillnader. Före trappans början och efter trappans slut underlättar det om det finns varningsmarkeringar. Varje trappsteg bör kontrastmarkeras genom en markering på det yttre främre trappstegets ytterkant. Trappans steghöjd är 18 centimeter och stegdjup som är 32 centimeter, vilket inte uppfyller rekommendationerna för en utomhustrappa. Vid en utomhustrappa bör steghöjden vara lägre, höjden bör vara 12 centimeter men högst 16 centimeter.

Det finns en utstickande del vid det främre trappsteget som kan orsaka att besökaren fastnar med skon när personen använder trappan.

Det finns en ledstång placerad på en höjd i mitten av trappan. Den delar av den två meter breda trappan i två delar. Ledstänger ska finnas på båda sidor om trappor och på två olika höjder. Den lägre ledstången ska vara på en höjd av 70 centimeter och den högre ska vara på en höjd av 90 centimeter. De ska vara greppvänliga och ha en kontrasterande färg mot omgivande miljö. Ledstänger ska börja 30 centimeter före trappans början och fortsätta 30 centimeter efter trappans slut.

Bild 4 Det finns en ledstång på en höjd i mitten av trappan och trappstegen saknar kontrastmarkering.

1.6 Vägen till entrén

Under kartläggningstillfället fanns det inga skyltar eller andra vägledande alternativ för att hitta till verksamheten. Det är viktigt att skyltningen är enhetlig och lättbegriplig. Visuella och taktila ledstråk ska finnas i gångstråk som leder till entrén.

Bild 5 Vit text på glastrutor kontrasterar inte tillräckligt väl.

Text på glastrutor är svår att läsa eftersom det skapas reflektioner och otillräckliga kontraster på glasytan. När solljuset lyser mot glaset uppstår det bländande partier som gör det svårt att läsa

informationen. Alla kan inte ta till sig informationen. Det ska finnas en tydlig skylt vid entrén för enklare orientering. Skyltar bör kompletteras med taktil information så att personen kan ta sig nära utan att hamna i gångstråket.

Typsnitt ska vara lättläst, vilket innebär att den bör vara fritt från seriffer och klackar. Det är bättre om personen kan komma nära skylten och avläsa den, än att texten enbart är stor.

Om det installeras en ledfyr underlättas orienteringen. En ledfyr är en apparat som spelar upp ett ljud vid entrén så att den går att hitta auditivt.

Vägen till entrén är fri från hinder, men det finns en nivåskillnad i förbindelseleden som har kompletterats med två ramper. Det finns en ramp på vardera sidan om trappan, vilket möjliggör att personen kan använda rampen från två olika trottoarer, den ena från Ålandsvägen och den andra från Styrmansgatan.

Gångstråket som leder till entrén är tillräckligt brett för att personer med större elektriska hjulförsedda hjälpmedel samt barnvagnar kan passera och vända utan besvär eller hinder. Markunderlaget är fast, jämnt och halkfritt och består av markplattor. Det finns inga glipor som överstiger 5 millimeter.

Bild 6 Visar underhållet gångstråk bestående av markplattor där det inte uppstår nivåskillnader.

Det är viktigt att det finns en jämn och bländfri belysning som leder till huvudentrén. En jämn belysning är särskilt viktig här i Norden under vintermånaderna när det är mörkt. Ojämn belysning kan skapa skuggor som uppfattas som nivåskillnader, vilket kan utgöra en snubbelrisk.

En plattformshiss som jämnar ut den höga nivåskillnaden vid entrén skulle göra entrén mer tillgänglig och lättare att använda självständigt.

1.7 Entré

Entrén är inte lätt att upptäcka eftersom det saknas kontraster mellan dörren och den omgivande miljön. Väggen är grå med dörr- och fönsterkarmar i en liknande gråaktig färg. Den automatiska dörröppnaren har en ljusgrå nyans runt en grå knapp som har samma färgnyans som väggen. Det finns ett galler utanför dörrarna till huvudentrén vilket gör entrén lättare att upptäcka.

Bild 7 På den automatiska dörröppnaren med en kontrasterande ram runt knappen.

Den automatiska dörröppnaren kan upplevas som svår att nå eftersom den finns placerad nära den vita kanten som löper längsmed rampen. Den bör vara placerad minst 40 centimeter från ett hörn. Vi rekommenderar att underlätta orienteringen mot entrén genom större kontrastvariationer och tydliga skyltar som kan läsas även på nära håll.

Det finns inget skyddande entrétak som skyddar besökaren mot olika väderförhållanden. Utanför entrén på marken finns det en nedsänkt del med galler för att torka av skorna som inte orsakar nivåskillnader. Gliporna i gallret är mindre än 5 millimeter breda, vilket gör det möjligt för en teknikläpp att glida över utan att fastna.

Det är inte lätt att orientera sig till verksamheten eftersom det inte framgår på byggnadens fasad eller via skyltar att verksamheten finns i fastigheten. Entrén är fri från nivåskillnader eftersom trösklarna är låga.

Utanför entrén finns det en vändyta som uppnår 150 centimeter i diameter. För en elektrisk utomhusrullstol bör vändytan uppnå minst 210 centimeter i diameter för att underlätta vändning.

Dörren öppnas utåt och är försedd med en automatisk dörröppnare. Den automatiska dörröppnaren är inte placerad minst 40 centimeter från ett hörn då kanten till rampen börjar precis intill knappen. Dörren ska hållas öppen i minst 25 sekunder, under kartläggningstillfället hölls dörren öppen i 8 sekunder. Personen kan använda knappen och ta sig in genom entrén utan att behöva backa. Dörrens

slagyta bör markeras på marken så att personen får en tydlig uppfattning om åt vilket håll dörren öppnas.

För att underlätta bör handtaget vara i en kontrasterande färg mot omgivande miljö. Handtaget är i en metallisk färg med ett parti svart mot en mörkgrå dörrkarm, vilket kan göra det svårt att uppmärksamma dörrhandtaget. Glasytorna på dörren ska ha kontrastmarkering, denna kan göras genom cirklar där den ena halvan av cirkeln är svart och den andra är vit. Enbart vitt mot glas är svår att uppmärksamma.

Det finns en matta i vindfånget som inte orsakar nivåskillnader och inte utgör snubbelrisk. Innanför ytterdörren finns det en sektion med galler för att torka av skorna med mindre glipor.

Inne i vindfånget finns det gott om utrymme för besökare. Den inre dörren är under öppettiderna alltid uppställd och det finns en bemannad receptionsdisk med en nedsänkt del. Det finns personal på plats under öppettiderna som kan ta emot besökare och hjälpa dem vid behov. Belysningen är jämn och bländfri innanför entrén.

1.8 Orientering inomhus

Det ska vara tydligt och enkelt att orientera sig i byggnaden genom skyltning och visuella ledstråk. Besökaren ska kunna förstå vad som förväntas av hen när personen kommer innanför ytterdörren.

Inne i byggnaden saknas kontraster mellan väggar och dörrar. Dörrarna är utformade så att de ser ut som om de är en tillhörande del av den träfärgade väggen. Det finns god kontrast mellan vägg och golvmatta. Mattan är gjord i ljuddämpande material som skapar en god ljudmiljö i korridorerna och mötesrum.

Dörrpassagebredden är 85 centimeter, vilket är acceptabelt. En dörrpassagebredd på 90 centimeter möjliggör en hindersfri passage och att större hjulförsedda hjälpmedel kommer igenom dörröppningen. Dörrarna är ljudisolerande och minskar ljudet upp till cirka 42 decibel. Det innebär att ljudmiljön i både rum och korridor hålls på i en låg och bullerfri miljö.

När en besökare kommer till KST blir hen hämtad vid receptionen och den anställda går med besökaren under hela besöket. Om besökaren behöver besöka toaletten måste en anställd följa med, eftersom toaletten finns i den avstängda delen som är för personal. Det innebär att det inte går att använda den tillgängliga toaletten självständigt utan man måste ha med sig en anställd. Därför är det extra viktigt att en person alltid kan följa med.

Korridorerna är rymliga och uppmäts till 175 centimeter. Det innebär att den fria vändytan som krävs uppnås. Belysningen i korridoren är jämn och bländfri, med en mätning på 555 lx. Det går att justera belysningen och den är dimbart vid behov.

Akustiken och ljudmiljön i byggnaden är god. Det finns akustikplattor i taket och mattor som är ljudabsorberande. För de publika utrymmen har en specialmatta använts i korridorerna för extra dämpning av fotsteg.

Det finns en hiss i byggnaden som förbinder nedre våningen med den övre våningen. Gångstråket till hissen består av en ramp inomhus.

Gångstråken i byggnaden ska vara fria från hinder, vilket innebär att lösa möbler ska flyttas så att de inte står i vägen för besökaren.

1.9 Reception

Det är rymligt vid receptionen och eftersom receptionen är bemannad går det att få hjälp av personal. Besökaren kan självständigt ta sig till och från det första mötesrummet som ligger i anslutning till receptionen.

Bild 8 Receptionen består av en nedsänkt del.

Till vänster om ingången finns ett litet väntrum försett med bord och några stolar i samma höjd. Det är viktigt att sittplatserna varierar i höjd och att de försedda med arm- och ryggstöd. Bordet kontrasterar väl mot omgivande bakgrund, som svart golv.

Orienteringen i byggnaden ska vara tydlig och enhetlig. Därför ska receptionen vara väl markerad med en skylt. Belysningen är jämn och bländfri, ansiktet på receptionisten är väl upplyst. För personer kan det vara avgörande att kunna läsa av ansiktsuttryck och läppar i en kommunikation. Det kommer att installeras glas runt receptionsdisken och det är viktigt att tänka på att det inte uppstår reflekterande ytor som försvårar kommunikationen.

Det finns en nedsänkt del av receptionen som möjliggör mottagande i ögonhöjd med besökaren. En käpphållare som är installerad vid disken underlättar för besökaren att hänga av sig käppen eller kryckan. Vid receptionsdisken bör det också finnas sittplatser.

Den nedsänkta delen av receptionen är 82 centimeter hög medan resten av receptionsdisken är 110 centimeter hög. För en stående person är 110 centimeter en lämplig höjd, medan den nedsänkta delen bör vara mellan 70–80 centimeter. Detta innebär att receptionsdelen i väntrummet är något för hög.

Stödräcken på framsidan av receptionsdisken underlättar för personer som behöver extra stöd eller något att hålla i. De bör vara i en kontrasterande färg mot omgivningen för att lättare upptäckas.

Det finns många glasytor runt väntrummet och när solen ligger lågt på vintern skapas det bländande och reflekterande ytor. I glasen speglas även reflektioner. Det bör vara möjligt att vid behov avskärma dagsljuset i väntrummet och receptionen.

Bild 9 Visar väntrummet och omarkerade glasytor.

Glasytor bör kontrastmarkeras i två olika höjder. Vitt mot glasytor har inte tillräckligt höga kontraster. Om det vita kombineras med svart blir det tydligare, eller med en annan tydlig färg. Ett exempel är om markeringen består av cirklar kan den ena halvan av cirkeln vara vit och den andra svart.

Det finns en ljuddämpande matta som dämpar fotstegen, vilket skapar en god ljudmiljö även i receptionen.

Ljudmiljön är fri från eko och buller, men i väntrummet står en radio som spelar musik. Detta kan försvåra kommunikationen då det kan upplevas svårt att höra personen man kommunicerar med. Vid receptionen är det viktigt att ljudmiljön är god och fri från störande ljud.

Det ska finnas tillgång till en teleslinga i receptionen och den ska vara tydligt markerad med en skylt. Det bör även finnas en teknisk utrustning såsom till exempel en hörselslinga.

2.1 Ramp inomhus

Den tillgängliga toaletten finns i en del av byggnaden som är låst för allmänheten och besökaren måste passera en ramp inomhus för att ta sig till hissen. Rampens lutning är 7,3 procent, vilket motsvarar 4,2°. Lutningen på rampen är acceptabel men en flackare lutning är alltid att föredra eftersom den blir lättare att använda.

Om det finns en varningsmarkering före och efter rampen blir den enklare att upptäcka. Det finns inga ledstänger vid rampen inomhus.

Bild 10 En flackare lutning är alltid att föredra på en ramp även om den är inomhus.

2.2 Hiss

Bild 11 Insidan av hissen har goda kontraster mellan det svarta golvet och de vita väggarna.

Det är bra att det finns en hiss som förbinder de olika nivåerna i byggnaden. För att komma ner till den tillgängliga toaletten på bottenvåningen behöver besökaren använda hissen. Dörrbredden till

hissen är 88 centimeter. Det är en fördel om det finns tydlig skyltning till hissen från andra våningen. Det finns hissdörrar på båda kortsidorna så besökaren behöver inte backa ur hissen.

Mellan plattformens golv och golvet utanför är det jämnt och det finns ingen nivåskillnad. Kontrasterna mellan väggarna och golvet är tillräckliga, golvet är mörkt och väggen är ljus.

Hissens dimensioner uppnår minsta rekommendationerna. Bredden är 130 centimeter och djupet är 150 centimeter. För enklare vändning av hjulförsedda hjälpmedel bör hissen vara 150 x 150 centimeter.

Hisspanelens knappar ska vara försedda med reliefmarkeringar, det innebär att siffrorna är upphöjda och kännbara med fingrarna. Kontrollpanelen finns på en höjd mellan 100–120 centimeter.

Bild 12 Kontrollpanelen i hissen.

Det finns en stödstång placerad 90 centimeter ovan golvnivån på samma vägg där kontrollpanelen finns samt på motsatt vägg. På ena väggen finns det en spegel ovanför stödstången.

Hissen är inte auditiv, det bör framkomma tydligt vilket våningsplan besökaren befinner sig på och vart hissen är på väg.

2.3 Toaletter

Det finns två besökstoiletter vid möteslokalerna. Ett sätt att göra dem mer tillgängliga är att kontrastmarkera toalettlocket samt den bakre där handfatet är installerat. Detta gör det enklare att uppfatta om toalettlocket är uppe eller nere samt gör det lättare att identifiera var man tvättar händerna.

2.4 Tillgänglig toalett

För att ta sig till toaletten måste besökaren ha med sig en anställd från KST som följer med och vägleder personen till den tillgängliga toaletten. Detta innebär att KST måste säkerställa att en person alltid har möjlighet att följa med vid behov.

Det finns en tröskel in till toaletten som inte överstiger 2 centimeter. Belysningen är automatisk och tänds vid rörelse. Vändutrymmet i toaletten uppnår 120 centimeter, men den vägghängda papperskorgen tar bort av det fria utrymmet. Den fria vändytan bör vara minst 150 centimeter i diameter. Dörrpassagebredden ska uppnå minst 90 centimeter så att besökaren i ett hjulförsett hjälpmedel inte riskerar att slå händerna mot dörrkarmen.

Låset är ett vanligt vridlås som kan vara svårt att använda. Det är bättre med ett lås där man kan använda enhandsfattning. Då kan besökaren även låsa dörren med en annan kroppsdel vid behov. Det saknas även ett draghandtag på insidan av dörren, vilket skulle underlätta för personer som ska stänga dörren.

Det finns en skylt på nedre våningen med bokstäverna WC på väggen ovanför öppningen till hissen och toaletten. Texten är i en guldig nyans mot en vit bakgrund. Det finns en hög grön planta som sträcker sig upp mot texten. Skyltar ska vara lätta att förstå och upptäcka. Det är även viktigt att det framkommer att det är en tillgänglig toalett genom att använda den internationella rullstolssymbolen.

Om toaletten är upptagen och en annan person tar hissen ner riskerar dörren att slå emot besökaren som kommer från hissen. Det bör finnas en vändyta som uppnår minst 150 centimeter i diameter mellan hissen och toaletten.

Bild 13 Det är trångt i utrymmet framför hissen och den tillgängliga toaletten.

Avståndet mellan väggarna och toaletten uppnår inte de minsta rekommendationerna på 80 centimeters bredd per sida. Detta avstånd möjliggör att en person i ett hjulförsett hjälpmedel kan

göra en överföring från både vänster och höger sida. Om det inte är möjligt bör det framgå tydligt på dörren vilken sida överföring kan göras från.

Från mitten av toaletten till den högra sidan av väggen är avståndet 110 centimeter. Toaletten är installerad 60 centimeter från den vänstra väggen, vilket leder till att överföring inte kan genomföras. Toalettpappret är installerat på den vänstra väggen 40 centimeter från toalettstolen. Det bör istället vara fäst direkt i armstöden. Den tillgängliga toaletten saknar armstöd, de ska finnas på vardera sidan av toaletten. För att vara så stabil som möjligt bör de vara installerade direkt i väggen och kunna dras ner till en nivå mellan 75–80 centimeter från golvet. Bredden mellan armstängerna ska vara minst 60 centimeter.

Bild 14 Det saknas kontrastmarkering av toaletsitsen och det finns lösa föremål i vägen inför en överföring.

Toalettstolen är installerad 30 centimeter från väggen, vilket uppnår rekommendationen. Avståndet mellan väggen och toalettstolen underlättar när överföring ska göras, eftersom personen kan komma nära med sitt hjulförsedda hjälpmedel och backa nära väggen.

Handfatet är inte höj- och sänkbar eller av den bredare varianten, vilket kan göra det svårt att använda. Det finns små avställningsytor och kranen är utformad för enhandsfattning. Med en förlängd del på kranen blir den lättare att nå och använda. Handfatet i den tillgängliga toaletten är installerat 85 centimeter från golvet, är 50 centimeter djupt och bredden är 56 centimeter. Handfatets dimensioner bör vara 80 centimeter brett, minst 60 centimeter djupt och minst 67 centimeter högt.

Bild 15 Handfatet är inte justerbart och det saknas kontrastmarkering på den bakre väggen.

Kontrasterna mellan golvet och väggen är acceptabla. Toalettlocket bör kontrastmarkeras i en mörkare färg så att det är lättare att upptäcka om toalettlocket är uppe eller nere utan att behöva känna med handen. En kontrastmarkering bakom handfatet gör det lättare att upptäcka och använda handfatet.

Det finns en låg soptunna utan lock vid toaletten som är svår att använda. Utrustning i en tillgänglig toalett ska vara lätt att nå till och installeras på en höjd mellan 90–110 centimeter. Tvålbehållaren är installerad 115 centimeter från golvet och är svår att nå eftersom den är placerad på höger sida om väggen där handfatet är emellan. Toalettpappershållaren är installerad 120 centimeter från golvet.

Spegelns nedre kant bör vara på en höjd av 90 centimeter från golvet men i en tillgänglig toalett får det gärna finnas en helkroppspegel som är installerad 30 centimeter från golvet. Lösa föremål ska inte finnas i en tillgänglig toalett eftersom de upptar utrymme som behöver vara hindersfritt.

Det finns inget larm i den tillgängliga toaletten. Ett larm ska finnas på två olika höjder, ett vid golvnivå och ett högre upp. Det ska även vara utformat så att det går att larma oavsett var besökaren har ramlat. Ett snöre som löper längs det nedre larmet genom hela toaletten är en praktisk lösning.

Befintlig tillgänglig toalett Skarpansvägen

Toalettens utformning i den befintliga toaletten är acceptabel och uppfyller flera tillgänglighetsrekommendationer. Den tillgängliga toaletten på Skarpansvägen är mer tillgänglig än den som finns vid de nya lokalerna och kan nå självständigt av besökaren från väntrummet.

Dörrpassagebredden är 90 centimeter, och dörren är inte tunga att öppna. Kraften det krävs för att öppna dörren är cirka 5,4 newton, vilket är under den maximala rekommendationen på högst 10 newton.

Det finns ett draghandtag på insidan av dörren som är installerat 81 centimeter från golvet och är 42 centimeter bred. Bredden på draghandtaget bör vara minst 60 centimeter. Låset är ett vanligt vridlås

som kan vara utmanande att hantera. Det är bättre med lås utformat för enhandsfattning så att det även kan låsas med andra kroppsdelar vid behov.

Belysningen måste slås på genom en strömbrytare, automatisk belysning som reagerar på rörelse är att föredra. Det bör finnas en automatiserad spolning av toaletten och en sensor vid tvålen underlättar tillgängligheten.

Bild 16 Det finns möjligheter att genomföra en överföring på båda sidor om toaletten.

Inne på toaletten finns det en vändyta som uppnår minst 150 centimeter i diameter vilket möjliggör att personer med hjulförsedda hjälpmedel kan vända och enklare genomföra överföringar från hjälpmedlet till toalettstolen.

Avståndet från den bakre väggen vid toaletten uppnår 31 centimeter, enligt rekommendationerna är detta avstånd acceptabelt då det ska vara mellan 20–30 centimeter. Det är möjligt att göra en överföring till toaletten från ett hjulförsett hjälpmedel från båda sidorna om toalettstolen. Till höger vägg är det 105 centimeter och till den vänstra väggen är det 124 centimeter. Den internationella rullstolssymbolen hänvisar även till att överföring är möjlig från båda sidor om toaletten.

Toalettstolens sitthöjd är 48 centimeter, vilket är inom rekommendationerna mellan 48–50 centimeter. En reglerbar toalettstol är mer tillgänglig eftersom besökaren kan justera sitthöjden efter sina behov. Spolknappen är en vanlig tryckknapp som kan vara utmanande att använda. En automatisk spolning underlättar för personer som har svårt att trycka.

Toalettsitsen bör vara i en kontrasterande färg så att det är lättare att upptäcka om sitsen är uppe eller nere utan att behöva känna med handen. En mörkare färg såsom svart eller mörkblått passar bra mot omgivande miljö.

Armstöden är fästa direkt i toalettstolen. De är lätta att hantera med en arm. Om de är fästa direkt i väggen är de mer stabila och tål högre tryck. Armstöden är installerade på en höjd av 72 centimeter med en bredd på 52 centimeter. För att uppnå rekommendationerna bör armstöden vara installerade på en höjd av 75–80 centimeter. Bredden mellan armstöden bör uppgå till minst 60 centimeter.

Det finns en toaletterulle på ena armstödet, det bör finnas på båda armstöden. Handduschen är svår att nå då den är installerad på den bakre väggen, den bör vara fäst direkt i armstödet och inom 40 centimeter från toalettstolen.

Handfatets dimensioner är 83 centimeter från golvet, bredden är 60 centimeter och djupet är 55 centimeter. Det är höj- och sänkbart, vilket innebär att det är möjligt att reglera höjden. Det finns en förlängd del till kranen men den är trög att hantera. Om det är möjligt att göra den lättare att använda vore det rekommenderat. Det finns gott om avställningsytor vid handfatet men det saknas kontrastmarkering av den bakre väggen. En mörkare kontrastmarkering mot den ljusa väggen gör det lättare att orientera sig i badrummet och upptäcka handfatet.

Bild 17 Handfatet i den tillgängliga toaletten är höj- och sänkbart.

Det finns larm på två olika höjder, det ena larmet finns på den bakre väggen vid toalettstolen och det andra finns vid handfatet. Vid det bakre larmet vid toalettstolen finns det ett snöre som är upphängt på krokar på väggen och kan därför inte användas om personen har ramlat. Larmet vid handfatet är installerat på en höjd av 32 centimeter och larmet vid den bakre väggen är installerat på en höjd av 71 centimeter plus ett snöre med en larmknapp. Vid golvnivån bör larmet vara 20 centimeter från golvet.

Snöret till larmet ska kunna nås oavsett var besökaren har ramlat. Återställningsknappen är installerat på en höjd av 92 centimeter från golvet, vilket är inom rekommendationerna. Det ska finnas tydlig skyltning till larmen.

Bild 18 Larmknappen fyller inte sin funktion om snöret är upphängt och den är utmanande att nå.

Det finns krokar på en nivå av 122 centimeter från golvet. Krokar bör finnas i olika höjder för att alla ska kunna nå till dem. Vid handfatet bör det finnas en stödstång på den främre delen av handfatet och en käpphållare.

Det finns en spegel som är installerad på en höjd av 92 centimeter från golvet, enligt rekommendationerna ska spegelns nedre kant vara 90 centimeter från golvet. I en tillgänglig toalett bör det även finnas en helkroppsspegel installerad 30 centimeter från golvet.

Bild 19 Det finns ett vägghängt skötbord i den tillgängliga toaletten som är placerad på en hög höjd.

På den högra sidan av toaletten finns det ett väggfast skötbord placerad på en höjd som gör det utmanande för en person i ett hjulförsett hjälpmedel att använda den. Det kan även vara utmanande att fälla ner skötbordet med enhandsfattning. Det är en fördel om skötbordet är justerbart så att besökaren kan ställa in den enligt sina preferenser och behov.

2.5 Mötesrum

Under kartläggningstillfället gick vi igenom flera rum som kommer att renoveras om för att bättre anpassa verksamheten. Därför kunde jag inte ta del av hur det kommer att se ut mer än att få en ungefärlig uppfattning.

Mötesrummen har trösklar som är 3 centimeter höga, med en avfasning från korridoren in till rummen på 1 centimeter. Detta ger en total höjd av 2 centimeter på ena sidan av tröskeln.

Bild 20 Den totala höjdskillnaden på trösklarna är 3 centimeter men det har gjorts en liten avfasning på 1 centimeter.

Dörrpassagebredden till mötesrummen är 90 centimeter bred, vilket uppfyller rekommendationerna. Mötesrummen är idag rymliga och bör fortsätta att vara det även efter renoveringen. Det ska finnas en fri vändyta som är minst 150 centimeter i diameter i mötesrummen.

Mötesrummet som ligger nära entrén kommer att få en glasvägg så att personalen kan ha en egen ingång och utgång vid behov.

Möbleringen kan ändras vid behov. Det ska finnas sittplatser i olika höjder och bord bör kunna justeras i höjd för att bättre anpassas efter besökarens behov. Det är även viktigt med möjlighet till ögonkontakt.

Ytorna på möblerna i mötesrummen ska vara i ett material som inte orsakar reflektioner. Belysningen ska vara jämn och bländfri. Det ska även vara lätt att städa utrymmet.

Eluttag bör finnas nära mötesbordet för apparater såsom andningsapparater och laddning av elektriska rullstolar. Det bör finnas teknisk utrustning såsom teleslinga för personer som behöver

förstärkt ljud. En teleslinga är dessutom portabel, vilket innebär att den kan användas i de olika mötesrummen vid behov. Krokar för att hänga av ytterplagg bör finnas i olika höjder och vara i en kontrasterande färg mot omgivande miljö.

I rummet som ska delas upp i tre rum med en korridor är det viktigt att korridoren och mötesrummen blir tillräckligt rymliga.

Bild 21 Det finns inga kontraster mellan dörrarna och väggarna i korridoren som leder till mötesrummen.

2.6 Slutsats

Kartläggningen visar att den nya byggnaden och dess utrymmen har flera positiva aspekter gällande tillgänglighet i nuläget. Den identifierar även områden som behöver förbättras eller bibehållas för att uppnå rekommenderade standarder. Receptionen är rymlig och bemannad under öppettider, vilket underlättar för besökare. Det finns funktioner som skulle underlätta tillgängligheten avsevärt, såsom automatisk belysning och att reflektionsfria ytor säkerställs.

Mötesrummen uppfyller kraven på tillräckligt breda dörröppningar, låga trösklar och rymliga ytor i dagsläget. Det är viktigt att rymligheten kvarstår vid renovering eller uppdelning av rummen i mindre sektioner. Det ska finnas en fri vändyta som uppnår minst 150 centimeter i diameter men en större vändyta möjliggör att större hjulförsedda hjälpmedel kan vända. Möbleringen är flexibel och vid möblering av utrymmena är det viktigt att ha justerbar höjd på bord och sittplatser i varierande höjder. Avfasade trösklar som finns till mötesrummen på Skarpansvägen är en acceptabel lösning och ökar den självständiga åtkomsten till rummet.

Där rummet delas in i tre mötesrum och en korridor är det viktigt att säkerställa att korridoren blir rymlig nog. En bredd som är minst 130 centimeter är acceptabel.

Hissens mått uppfyller minimikraven men den saknar auditiv information samt kännbara knappar med upphöjda siffror, vilket bör åtgärdas för att underlätta orientering och användning.

Den tillgängliga toaletten är mer ändamålsenlig i den befintliga byggnaden på Skarpansvägen eftersom rekommendationerna uppfylls och den är placerad i anslutning till väntrummet. Besökarna kan använda toaletten självständigt.

Den tillgängliga toaletten på Ålandsvägen kan inte användas självständigt av besökaren och kräver att personen ledsagas hela vägen. Det finns utmaningar med tillgängligheten, såsom brister i armstöd, kontrastmarkeringar, avsaknad av larmfunktioner och utrustning som är placerad på en höjd där den är svår att nå. För att förbättra självständigheten bör fler funktioner vara automatiserade och utrustning bör vara justerbar för att uppfylla besökarens behov.

Tillgänglighet är inte bara för besökare utan även för personal. En funktionsnedsättning kan uppstå när som helst i livet och kan vara permanent, tillfällig eller uppstå under vissa omständigheter. Därför ska tillgänglighet genomsyra hela byggnaden.

Sammanfattningsvis är byggnaden delvis tillgänglig. För att uppnå bättre användbarhet och ökad säkerhet krävs åtgärder som förbättrar kontraster, funktionalitet, självständighet och kommunikation. Genom att implementera våra rekommendationer kan miljön bli mer inkluderande och användarvänlig för alla. Både personal och besökare gynnas av en tillgänglig och inkluderande miljö.

Funktionsrätt Åland finns till ert förfogande vid frågor eller vidare hjälp med tillgängliga lösningar. Vi önskar er lycka till.

Kontaktuppgifter

Alexandra Gamba, Projektledare "Ett Åland för alla".

Funktionsrätt Åland, Skarpansvägen 30.

alexandra.gamba@handicampen.ax eller via tel: +358 40 189 7453

Källor

Ålands byggbestämmelsesamling

Plan- och bygglagen på Åland

Miljöministeriets förordning

Bygg ikapp

ESKEH

Bilder

Bilder är tagna av projektledaren Alexandra.